

MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI ČR

Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

Odbor insolvenční a soudních znalců

VÁŠ DOPIS č.j.:

ZE DNE:

NAŠE č.j.:

MSP-11/2020-OINS-
ORIO/15

VYŘIZUJE:

Ing. Eva Smetanová

TEL.:

+420 221 997 496

FAX:

E-MAIL:

oins@misp.justice.cz

Unie spolků insolvenčních správců
k rukám předsedy
Mgr. Lukáše Stočka

Kaprova 42/14
110 00 PRAHA

Praha 27. 04. 2020

Počet listů: 2

Přílohy: 0

Vážený pane předsedo,

Ministerstvo spravedlnosti, odbor insolvenční a soudních znalců (dále též „**ministerstvo**“), obdrželo dne 16. 3. 2020 Vaše podání, v němž žádáte o stanovisko k výkonu činnosti insolvenčního správce podle § 40 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), **ve znění účinném od 1. 6. 2019** (dále jen „**InsZ**“).

K Vaší žádosti předně, prosím, přijměte informaci, že Ministerstvo spravedlnosti je podle § 11 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ústředním orgánem státní správy pro soudy a státní zastupitelství, státní správy pro vězeňství a státní správy pro probaci a mediaci. Z uvedeného vymezení kompetencí Ministerstva spravedlnosti vyplývá, že Ministerstvo spravedlnosti **není oprávněno k poskytování právních porad v konkrétních věcech, právních rozborů a dalších forem právní pomoci**. Dále uvedené názory je proto třeba považovat pouze za **právní interpretaci dohledové orgánu nad výkonem činnosti insolvenčních správců pro potřeby výkonu jeho pravomocí**.

Nad rámec výše uvedeného přijměte, prosím, informaci k jednotlivým položeným otázkám:

V první otázce se dotazujete, zda **může insolvenční správce** (dále též „**IS**“) **vykonávat svou funkci prostřednictvím manžela nebo partnera** a jak má být případně takovýto vztah **upraven** s ohledem na § 40 odst. 2 InsZ. K tomu, prosím, přijměte informaci, že s ohledem na § 318 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, který stanovuje, že „*základní pracovněprávní vztah uvedený v § 3 (tj. pracovní poměr a právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr) nemůže být mezi manžely nebo partnery*“, **tuto možnost IS, který je podnikající fyzickou osobou, nemá**. Je-li však **IS právnickou osobou** (v. o. s.), pak není vyloučeno, aby existoval pracovněprávní vztah mezi v. o. s., kde je jeden z manželů členem statutárního orgánu, potažmo jejím společníkem, a druhým manželem. Pracovněprávní vztah totiž v takovém případě nevzniká mezi manžely, nýbrž mezi obchodní společnostmi (v. o. s.) a jedním z manželů. Pro úplnost je třeba uvést, že v takovém případě se jedná o režim podle § 40 odst. 2 věty první, tedy výkon funkce prostřednictvím zaměstnance IS. Rovněž není vyloučeno, aby **IS ve zvlášť odůvodněných případech** vykonával svou funkci prostřednictvím svého manžela nebo partnera (či manžela nebo partnera ohlášeného společníka, je-li IS právnickou osobou), jenž bude v pozici **specializovaného odborníka** ve smyslu § 40 odst. 2 věty druhé InsZ. Vždy je však třeba mít na paměti, že insolvenční správce je podle § 36 odst. 1 InsZ povinen svou funkci vykonávat **svědomitě a s odbornou péčí** a že v insolvenčním řízení **nesmí** podle § 5 písm. a) InsZ **dojít k nespravedlivému poškození žádného z účastníků**. S ohledem na skutečnost, že náklady

insolvenčního správce spojené s využitím specializovaného odborníka **lze**, za splnění dalších podmínek, **hradit přímo z majetkové podstaty** (srov. § 39 odst. 2 a 3 InsZ), je třeba velmi **pečlivě zvažovat, zda angažování** manžela, partnera či jiných **osob blízkých** (ať už IS, který je fyzickou osobou, či ohlášenému společníkovi IS, který je právnickou osobou) **takovému standardu výkonu funkce dostojí**.

V druhé a třetí otázce se tážete, zda může IS, který je zároveň advokátem, potažmo daňovým poradcem, **vykonávat činnost IS prostřednictvím zaměstnance své advokátní praxe**, potažmo zaměstnance své **praxe daňového poradenství**. K této problematice se zákonodárce explicitně vyslovil v § 40 odst. 2 InsZ, podle kterého *„insolvenční správce může svou funkci vykonávat také prostřednictvím svého zaměstnance“*. Touto formulací měl zákonodárce nepochybně na mysli **osobu, jež vstoupila do pracovněprávního vztahu přímo s osobou IS jako IS**, za účelem podílet se na činnostech vykonávaných při výkonu jeho funkce [srov. § 13b zákona č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění účinném od 1. 6. 2019 (dále jen „ZIS“)]. Vámi uvedené osoby tak nelze považovat za zaměstnance insolvenčního správce ve smyslu § 13b ZIS. Opět však platí, že není vyloučeno, aby IS **ve zvlášť odůvodněných případech** vykonával svou funkci prostřednictvím těchto osob jako **specializovaných odborníků** ve smyslu § 40 odst. 2 věty druhé InsZ, avšak vždy s nutným respektem k zásadám insolvenčního řízení a standardům výkonu funkce IS (vizte výše).

Obsahem čtvrté otázky byl dotaz, zda může IS, kterému bylo **pozastaveno** právo vykonávat činnost podle § 9 odst. 1 písm. d) ZIS, vykonávat činnost IS v řízeních, v nichž byl do funkce IS ustanoven ještě jako podnikající fyzická osoba, **prostřednictvím zaměstnanců IS veřejné obchodní společnosti** (dále jen „v. o. s.“), v jejímž rámci vykonává činnost IS od data pozastavení výše svého práva jako fyzické osoby. Ve vztahu k této otázce si dovoluujeme odkázat na výše uvedený výklad o zaměstnanci IS, ze kterého vyplývá, že IS může v těchto řízeních vykonávat svou funkci toliko prostřednictvím osob, s nimiž uzavřel pracovněprávní vztah jako IS - podnikající fyzická osoba.

Dále se dotazujete, zda IS může vykonávat svou funkci **prostřednictvím zaměstnance, jenž je však zároveň zaměstnancem jiného zaměstnavatele (např. jiného IS)**. K tomu, prosím, přijměte závěr, že stav, kdy insolvenční správce zajišťuje činnost na provozovně prostřednictvím osob, které jsou zaměstnanci jiného insolvenčního správce, **nelze považovat za splnění povinnosti postupovat svědomitě a s odbornou péčí** podle § 7 vyhlášky č. 121/2019 Sb., o materiálním vybavení a standardech výkonu funkce insolvenčního správce (dále jen „**vyhláška o standardech**“), a to především s ohledem na zde stanovenou **povinnost předcházet střetu zájmů** [§ 7 písm. e) vyhlášky o standardech], **povinnost nejednat ve prospěch určitého věřitele nebo omezeného okruhu věřitelů** [§ 7 písm. f) vyhlášky o standardech] a **povinnost vykonávat dohled nad činností svých zaměstnanců**, případně dalších osob jednajících jeho jménem [§ 7 písm. m) vyhlášky o standardech.]. K tomu je nutné zdůraznit, že smyslem a účelem předmětné právní úpravy je ochrana veřejného zájmu na řádném průběhu insolvenčních řízení tím, že je řádným způsobem vykonávána činnost insolvenčních správců v úředních hodinách. Tím se rozumí, že by se insolvenční správce v úředních hodinách zapsané provozovny v ní měl pravidelně zdržovat, vyjma určitých zákonem předvídaných případů (např. čerpání řádné dovolené, účast na nařízeném soudním jednání, účast na prezkumném jednání a schůzi věřitelů apod.), kdy se výkon jeho činnosti buď vůbec nevyžaduje, nebo je zřejmé, že nebude v sídle, nebo v úředních hodinách v dané provozovně osobně přítomen. Skutečným výkonem funkce insolvenčního správce proto rozhodně nelze rozumět stav, kdy v provozovně trvale působí jen jeden zaměstnanec insolvenčního správce, a to často nedostatečně odborně kvalifikovaný. Naopak skutečným výkonem funkce v provozovně je třeba rozumět stav, kdy chod provozovny

sice zajišťují vedle insolvenčního správce také jiné osoby od něho odlišné, ale **podle jeho přímých a bezprostředních pokynů a pod jeho nepřetržitým dohledem.**

Následně žádáte o informaci, zda je **zvlášť odůvodněným případem** (viz § 40 odst. 2 InsZ) situace, vykonává-li IS svou funkci prostřednictvím **třetích osob při vedení účetnictví dlužníka, sestavení daňových tvrzení za dlužníka, ostrahy majetku v majetkové podstatě dlužníka, uskladnění majetku v majetkové podstatě dlužníka, plnění archivačních povinností dlužníka, využití detektivních služeb při zjišťování majetkové podstaty dlužníka, ocenění položek soupisu majetkové podstaty dlužníka a zastoupení IS advokátem v incidenčním sporu.** K tomu je na úvod třeba poznamenat, že **nelze obecně stanovit, co je oním zvlášť odůvodněným případem** předvídaným § 40 odst. 2 větou druhou InsZ, kdy může IS svou funkci vykonávat prostřednictvím specializovaného odborníka. Tento bude zpravidla determinován **zvláštními okolnostmi konkrétního insolvenčního řízení** (např. velikostí řízení, počtem přihlášených věřitelů, rozsáhlostí účetnictví dlužníka a dalšími okolnostmi řízení) a odůvodněn **účelností** (hospodárností) tohoto postupu, s akcentem na zajištění řádného a hladkého průběhu insolvenčního řízení a výkonu funkce insolvenčního správce. **Účelnost** využití této osoby však bude vždy **posuzována v kontextu povinností IS stanovených zákonem, odborného zaměření příslušného specialisty a odborných znalostí IS, jimiž musí tento podle zákona disponovat.** Zejména je třeba připomenout, že obsahem zkoušky insolvenčního správce (a tedy minimálním požadovaným a prostřednictvím státního povolení k výkonu činnosti též garantovaným rozsahem odborných znalostí IS) je znalost **občanského práva hmotného i procesního, práva obchodního, pracovního, insolvenčního, správního (vč. správního řízení), finančního (vč. daňového řízení) jakož i řízení podniku, účetnictví a financování podniku** (viz § 3 vyhlášky č. 312/2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců). Stejně tak je třeba mít na paměti, že např. **zjištění a soupis majetkové podstaty je jedním ze základních úkolů každého IS v řízení** (srov. § 209 InsZ).

K sedmému dotazu, tedy zda **může v. o. s. vykonávat funkci IS v konkrétním insolvenčním řízení prostřednictvím více ohlášených společníků**, si Vás dovoluujeme odkázat na § 24 odst. 2 InsZ ve spojení s § 40 odst. 1 InsZ, z jejichž textace jednoznačně vyplývá, že v. o. s. může funkci IS v konkrétním insolvenčním řízení vykonávat toliko **jedním ohlášeným společníkem.**

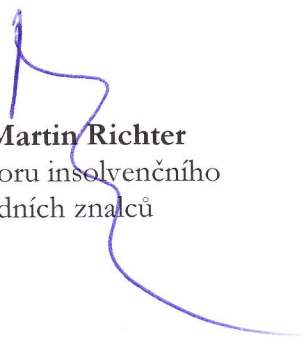
Dále se dotazujete, zda **v. o. s. může v průběhu insolvenčního řízení změnit ohlášeného společníka**, jenž podle § 24 odst. 2 InsZ jejím jménem vykonává funkci IS. K tomu je třeba předně zdůraznit, že se jedná o **procesní pravidlo**, a tedy **IS může postupovat pouze tak, jak zákon předvídá.** InsZ **neupravuje možnost změny ohlášeného společníka v řízení** (§ 24 odst. 2 InsZ *a contrario*). Ustanovení § 24 odst. 2 InsZ odkazuje na **konkrétní procesní fázi, která se v insolvenčním řízení už zásadně nemůže opakovat** (tj. situaci, kdy současně dochází k ustanovení veřejné obchodní společnosti insolvenčním správcem a zároveň zde ještě není formálně oznámena osoba ohlášeného společníka způsobilá k výkonu funkce jejím jménem). Domníváme se však, že ve **výjimečných případech** je přípustná **analogická aplikace** tohoto pravidla. Lze si tedy představit, že pokud by oznámený ohlášený společník např. těžce onemocněl, může v. o. s. přistoupit ke změně ohlášeného společníka. Vždy je však třeba mít na paměti, že insolvenční správce je svou funkcí povinen vykonávat **svědomitě a s odbornou péčí** (srov. § 36 odst. 1 InsZ) a že insolvenční řízení musí být vedeno v souladu se **zásadou rychlosti a hospodárnosti** [srov. § 5 písm. a) InsZ].

V souvislosti s činností v. o. s. Vás dále zajímá, zda může v. o. s. **zmocnit** k výkonu některých svých činností svého **ohlášeného společníka, jenž nebyl soudu oznámen** podle § 24 odst. 2 IZ. K tomu, prosím, přijměte závěr, že může-li IS k výkonu některých svých činností (vizte dále)

zmocnit třetí osoby z řad insolvenčních správců, tím spíše k těmto **může zmocnit osobu** s platnou licenci k výkonu činnosti IS **ze své struktury** (ohlášeného společníka). S ohledem na textaci § 40 InsZ lze však uvažovat o zmocnění takového ohlášeného společníka v. o. s. **pouze ve stejném režimu jako třetí osoby**. Tento společník totiž není společníkem ohlášeným do řízení (režim § 40 odst. 1 InsZ) ani zaměstnancem v. o. s. či zaměstnancem dlužníka (režim § 40 odst. 2 věty první InsZ). Zbývá tak pouze režim třetích osob (§ 40 odst. 2 věta druhá InsZ).

Závěrem se dotazujete, zda IS může k výkonu některých svých činností **zmocnit třetí osobu**, která je **advokátem** či má **platné povolení** vykonávat činnost IS. K tomu, prosím, přijměte informaci, že **zapojení třetích osob** lze obecně uvažovat **pouze v režimu specializovaných odborníků** (§ 40 odst. 2 InsZ). Ve vztahu k posledním dvěma otázkám si opětovně dovoluujeme připomenout nutnost výkonu funkce IS svědomitě a s odbornou péčí a v souladu se zásadami insolvenčního řízení (srov. výše).

S pozdravem a přáním pevného zdraví

JUDr. Martin Richter
ředitel odboru insolvenčního
a soudních znalců